

1018.**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 27 grudnia 1924 r.

o warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzorze nad temi czynnościami.

Na zasadzie art. 1 lit. E p. 2 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. № 71, poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1924 r., stanowią co następuje:

Założenie banku.

§ 1. Za banki w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się przedsiębiorstwa handlowe,

trudniące się czynnościami bankierskimi, jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa.

W razie powstania wątpliwości, czy pewne przedsiębiorstwo ma za przedmiot czynności bankierskie, rozstrzyga Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

§ 2. Przepisy niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem przepisu zawartego w § 88, nie odnoszą się do banków państwowych, kas oszczędności samorządowych oraz kas oszczędności, rządzących się własnymi statutami, zatwierdzonymi przez władze państwowe.

Do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, we Lwowie oraz do Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, towarzystw kredytowych miejskich oraz Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego w Warszawie odnoszą się tylko §§ 88 i 95 niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Do założenia i prowadzenia banku, z wyjątkiem spółdzielni kredytowych (§ 81), potrzebne jest zezwolenie rządowe (koncesja).

§ 4. Koncesję udziela według swego swobodnego uznania Minister Skarbu po zasięgnięciu opinii organizacyj gospodarczych o osobach założycieli i celowości przedsiębiorstwa.

§ 5. Niewykonywanie koncesji bez przerwy w przeciągu jednego roku powoduje jej utratę.

§ 6. Koncesja może być za zgodą Ministra Skarbu odstąpiona innej osobie.

W razie śmierci właściciela lub współwłaściciela [wspólnika osobiście odpowiedzialnego w spółce jawnej (firmowej), komandytowej lub komandytowo-akcyjnej] przedsiębiorstwa bankowego prawa z tytułu koncesji przechodzą na spadkobierców, o ile umowa spółki tego nie wyklucza.

§ 7. Do wykonywania czynności bankierskich przez przedsiębiorstwa handlowe (kupca w rozumieniu ustawy handlowej), nie będące bankami, potrzebne jest także zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 8. Koncesja nie może być udzieloną spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 9. Firma przedsiębiorstwa bankierskiego winna dokładnie określać rodzaj przedsiębiorstwa oraz oznaczać bez żadnych skrótów formą prawną jego organizacji.

Słowo „bank” nie może być umieszczane w firmie przedsiębiorstwa bankierskiego, należącego do pojedynczej osoby fizycznej, spółki jawnej (firmowej), lub komandytowej.

§ 10. Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego banku akcyjnego lub komandytowo-akcyjnego określa się dla banków, mających siedzibę lub oddział (filiję): a) w Warszawie na 2.500.000 zł.; b) w Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Katowicach i Łodzi na 1.500.000 zł. i c) we wszystkich innych miejscowościach na 1.000.000 zł.

Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego hipotecznego banku akcyjnego lub komandytowo-ak-

cyjnego (§ 63) wynosi bez względu na miejscowość 5.000.000 zł.

§ 11. Kapitał zakładowy spółki akcyjnej lub komandytowo-akcyjnej, trudniącej się czynnościami bankierskimi, winien być wniesiony w całości i oddany do dyspozycji spółki w dniu walnego zgromadzenia organizacyjnego z potrąceniem kosztów organizacji, które nie mogą wynosić więcej, jak 10% kapitału zakładowego.

Zbieranie kapitału zakładowego drogą zapisów publicznych nie jest dozwolone.

Koszty organizacji winny być zamortyzowane w przeciągu pierwszych 10 lat istnienia spółki.

§ 12. Akcje spółki akcyjnej lub komandytowo-akcyjnej, trudniącej się czynnościami bankierskimi, winny opiewać na kwotę nominalną najmniej 100 złotych.

§ 13. Spółka jawna (firmowa), komandytowa lub pojedyncza osoba fizyczna, ubiegająca się o koncesję na założenie banku, winna wykazać posiadanie odpowiedniego kapitału.

Najmniejsza wysokość tego kapitału wynosi 10% stawek podanych w § 10.

§ 14. Postanowienia §§ 8, 10 i 13 nie odnoszą się do przedsiębiorstw bankierskich, które są upoważnione do wykonywania, jako głównego przedmiotu przedsiębiorstwa, tylko niektórych czynności z zakresu zwykłych czynności bankierskich (§ 19). Uzyskanie koncesji dla tych przedsiębiorstw będzie uzależnione od wykazania się odpowiednim kapitałem, którego najniższą kwotę oznaczy Minister Skarbu.

§ 15. Osoby fizyczne oraz wszelkie spółki, z wyjątkiem akcyjnych i komandytowo-akcyjnych, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie banku, obowiązane są przed otrzymaniem dowodu koncesji złożyć tytułem zabezpieczenia roszeń z prowadzenia banku wyniknąć mogących kaucję w wysokości 10% sumy kapitału zakładowego.

Kaucja ta pozostaje w depozycie przez cały czas istnienia banku.

§ 16. Zmiana statutu osób prawnych, trudniących się czynnościami bankierskimi, otwarcie oddziałów zarówno krajowych jak i zagranicznych lub przeniesienie siedziby banku może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu, które Minister udziela według swego swobodnego uznania.

§ 17. Otwarcie oddziału banku zagranicznego w Państwie Polskiem może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu i pod warunkami przez Ministra Skarbu określonymi.

Dla otwarcia oddziału banku zagranicznego winien być oznaczony kapitał, przeznaczony na działalność w Państwie Polskiem, który nie może być niższy od stawek przewidzianych w § 10.

Cały kapitał obrotowy winien być użyty wyłącznie na operacje finansowe w Państwie Polskiem.

Czynności bankierskie.

§ 18. Czynności bankierskie w rozumieniu niniejszego rozporządzenia dzielą się na czynności ban-

kiorskie zwykle i czynności, które wymagają osobnego zezwolenia.

§ 19. Koncesja na założenie banku, o ile nie zawiera ograniczeń, upoważnia do wykonywania wszystkich czynności bankierskich, z wyjątkiem tych, które w myśl niniejszego rozporządzenia wymagają osobnego zezwolenia.

§ 20. Czynnościami bankierskimi, wymagającymi osobnego zezwolenia, są następujące:

- 1) wydawanie dowodów wkładkowych płatnych okazicielowi (książeczek wkładkowych, płatnych okazicielowi i asygnat kasowych na okaziciela);
- 2) udzielanie pożyczek na zastaw ruchomości, z wyjątkiem pożyczek na zastaw papierów wartościowych i towarów;
- 3) czynności emisyjne (emisja listów zastawnych i obligacyj).

Zezwoleń na wykonywanie powyższych czynności udziela Minister Skarbu według swego swobodnego uznania.

§ 21. W statutach osób prawnych, trudniących się czynnościami bankierskimi, winny być szczegółowo wymienione czynności, do których wykonywania bank jest uprawniony.

Książeczki wkładkowe i asygnaty kasowe.

§ 22. Książeczki wkładkowe opiewające na okaziciela lub opiewające na nazwisko, a płatne okazicielowi, oraz asygnaty kasowe opiewające na okaziciela, wydane przez bank na zasadzie zezwolenia rządowego według norm, zatwierdzonych przez Ministra Skarbu, są dokumentami na okaziciela, stwierdzającymi wkłady gotówkowe.

§ 23. Do umownego przeniesienia własności książeczki wkładkowej koniecznym jest jej wręczenie. Okaziciel książeczki wkładkowej będzie uważany za jej właściciela, o ile w samej książeczce niema odmiennych zastrzeżeń.

§ 24. Książeczki, wydane przez bank z zachowaniem warunków wymienionych w § 22, mogą być przyjmowane na kaucje i wadja narówni z gotowizną.

§ 25. Książeczki wkładkowe określone w § 22 nie mogą opiewać na kwoty niższe od 50 złotych.

§ 26. Asygnaty kasowe wydawane przez banki nie mogą opiewać na kwoty niższe od 100 złotych.

§ 27. Prawo wydawania książeczek wkładkowych i asygnat kasowych nie może być przyznane bankom, będącym własnością osób fizycznych, spółek firmowych (jawnych) i komandytowych oraz spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 28. Prawo wydawania dowodów wkładkowych płatnych okazicielowi (§ 22) mogą uzyskać tylko takie banki, których kapitał zakładowy wynosi co najmniej podwójną kwotę określoną w § 10.

Prawo to nie może być im udzielone przed upływem 5 lat od ich założenia.

§ 29. Suma wkładów, przyjętych przez bank na dowody wkładkowe płatne okazicielowi (§ 22), nie może przewyższać trzechkrotnej wysokości kapitału zakładowego banku.

§ 30. Ograniczenia zawarte w §§ 25, 28 i 29 nie mają zastosowania do tych instytucyj, których wkłady posiadają gwarancję Państwa lub związków komunalnych.

Przyjmowanie depozytów.

§ 31. Bank, przyjmujący papiery wartościowe do depozytu lub na zastaw, jest obowiązany papiery te przechować ze starannością sumiennego kupca, w szczególności zapisać takie papiery do księgi z wyszczególnieniem ich wartości imiennej, numerów oraz innych znamion, odróżniających je od innych papierów tej samej nazwy.

§ 32. Papiery wartościowe, przyjęte przez bank do depozytu lub na zastaw, nie mogą być bez zgody składającego oddane do depozytu innej osobie, ani też zastawiane.

§ 33. Bank nie może na podstawie złożonych w nim do depozytu lub na zastaw papierów wartościowych wykonywać przysługującego tym papierom prawa do głosu bez osobnego na to upoważnienia składającego.

§ 34. Zezwolenie osoby składającej papiery wartościowe, wymagane w wypadkach przewidzianych w §§ 32 i 33, winno być wydane bankowi w formie pisemnej.

§ 35. Na przyjęte do depozytu lub na zastaw papiery wartościowe obowiązany jest bank wydać pokwitowanie z wyszczególnieniem cech, oznaczonych w § 31.

Depozytariusz lub zastawiający może zwolnić w drodze pisemnego oświadczenia bank od obowiązku wymieniania w pokwitowaniu cech oznaczonych w § 31.

Banki akcyjne.

§ 36. Banki akcyjne nie mogą trudnić się kupnem i sprzedażą towarów na własny rachunek.

§ 37. Banki akcyjne nie mogą nabywać nieruchomości, z wyjątkiem nieruchomości, przeznaczonych na własny użytek oraz nieruchomości, których nabycie jest konieczne dla uchronienia się od strat. Nieruchomości, nabyte dla uchronienia się od straty, winny być w jaknajkrótszym czasie sprzedane.

§ 38. Banki akcyjne nie mogą nabywać papierów dywidendowych na rachunek własny na sumę przewyższającą dwie trzecie kapitału zakładowego.

§ 39. Bankom akcyjnym nie wolno udzielać pożyczek na własne akcje, ani nabywać ich na własny rachunek.

§ 40. Udzielanie kredytów, których wysokość dla jednego dłużnika przekracza 10% kapitału zakładowego banku, jak również udzielanie kredytów in

blanco lub kredytów za podkładem weksli z jednym podpisem może nastąpić tylko za zgodą rady banku.

§ 41. Zastawy ruchome, przyjmowane przez bank na zabezpieczenie udzielonych pożyczek, winny być zapisane w osobnej księdze sznurowej z wymienieniem wysokości wierzytelności zastawem zabezpieczonej, oraz rodzaju i jakości przyjętych na zastaw przedmiotów.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu Napoleona zapis powyższy nadaje bankowi przywilej na zastawionym przedmiocie przewidziany w art. 2073 kodeksu Napoleona.

§ 42. W razie niezaspokojenia w umówionym terminie pretensyj banku, zabezpieczonych zastawem, służy bankowi prawo sprzedaży zastawionych przedmiotów przez maklera giełdowego lub przez licytację.

Przed skutecznieniem sprzedaży winien bank wezwać dłużnika listem poleconym do zaspokojenia przypadającej od niego należności w terminie co najmniej 15-dniowym od daty wysłania wezwania.

§ 43. W razie jeżeli dłużnik po upływie terminu wskazanego w § 42 nie uskutecznił zapłaty, może bank przystąpić do sprzedaży zastawu.

Sprzedaż zastawu winna nastąpić w przeciągu 15 dni od dnia upływu terminu wyznaczonego przez bank; w przeciwnym wypadku bank obowiązany jest ponownie zawiadomić dłużnika o zamierzonej sprzedaży z zachowaniem terminu przewidzianego w § 42.

Sprzedaż publiczna odbywa się w sposób przewidziany w § 113.

§ 44. Z czystego zysku rocznego odlicza się 10% na kapitał zapasowy, a pozostałość lub jej część, o ile nie przenosi 8% od kapitału zakładowego, przeznaczają się na dywidendę dla akcjonariuszów. Jeżeli zaś pozostałość przenosi 8% od kapitału zakładowego, to z nadwyżki ponad 8% co najmniej 15% odlicza się na kapitał zapasowy.

§ 45. Kapitał zapasowy banku przeznaczony jest wyłącznie na pokrycie strat wyniknąć mogących z operacji banku.

Z chwilą gdy kapitał zapasowy dosięgnie połowy kapitału zakładowego może być przerwane dalsze odkładanie na kapitał zapasowy części zysku, wskazanej w § 44.

Niezależnie od kapitału zapasowego (§ 44) mogą być tworzone inne fundusze rezerwowe.

§ 46. Przynajmniej połowa kapitału zapasowego (§ 44) winna być przechowana w papierach wartościowych, posiadających bezpieczeństwo pupilarne.

§ 47. Statuty spółek akcyjnych, trudniących się czynnościami bankierskimi (banków akcyjnych), winny przewidywać jako obowiązkowe organy spółki: radę, pochodzącą z wyboru walnego zgromadzenia oraz dyrekcję, mianowaną i odwoływaną przez radę.

§ 48. Rada banku akcyjnego winna się składać co najmniej z 5 osób wybranych przez walne zgromadzenie z pośród akcjonariuszów.

Członkowie dyrekcji, jak również urzędnicy banku, nie mogą być członkami rady.

§ 49. Okres urzędowania rady winien być oznaczony w statucie spółki, nie może jednak przekraczać 5 lat. Co roku ustępuje jeden lub kilku członków rady, z początku według losu lub wzajemnego porozumienia, a potem według starszeństwa wyboru, tak, by w ciągu okresu urzędowania ustąpili wszyscy członkowie rady. Ustępujący członkowie rady mogą być wybrani ponownie. Mandat członka rady gaśnie z chwilą powstania przeszkody, wymienionej w § 48.

§ 50. Rada jest obowiązana ze starannością sumiennego kupca nadzorować czynności dyrekcji oraz śledzić całą działalność banku.

§ 51. Rada jest obowiązana ułożyć regulamin, który określi sposób wykonywania przez nią nadzoru.

§ 52. Członkowie rady winni obowiązki swoje sprawować osobiście, przyczem obowiązani są do zachowania tajemnicy handlowej.

§ 53. Z posiedzeń rady winny być spisywane i podpisywane protokoły, w których należy wymienić członków, biorących udział w posiedzeniu, oraz podać sposób przeprowadzenia i wynik głosowania. Do protokołu winny być dołączone odrębne zdania członków obecnych oraz nadesłane później sprzeciwy członków na posiedzeniu rady nieobecnych.

§ 54. Członkowie dyrekcji akcyjnego banku oraz urzędnicy banku są obowiązani zarządzać majątkiem i interesami banku oraz spełniać swe obowiązki ze starannością sumiennego kupca. Są również obowiązani do zachowania tajemnicy handlowej.

§ 55. Rada banku akcyjnego jest obowiązana opracować regulamin, który szczegółowo określi sposób prowadzenia czynności banku ze szczególnym uwzględnieniem postępowania przy udzielaniu kredytu. Regulamin jest obowiązujący tak dla władz banku jak i dla jego urzędników.

§ 56. Naruszenie tajemnicy handlowej (§§ 52 i 54), jak również naruszenie regulaminu (§§ 51 i 55) jest traktowane narówni z zaniechaniem staranności sumiennego kupca.

§ 57. Członkowie rady banku akcyjnego nie mogą bez zezwolenia rady prowadzić na swój lub cudzy rachunek innego przedsiębiorstwa bankowego, jak również nie mogą uczestniczyć w innych przedsiębiorstwach bankowych jako wspólnicy osobiście odpowiedzialni oraz nie mogą w innym przedsiębiorstwie bankowym zajmować stanowiska członków rady lub dyrekcji.

§ 58. Członkowie dyrekcji banku akcyjnego nie mogą prowadzić na swój lub cudzy rachunek innego przedsiębiorstwa bankowego, handlowego lub przemysłowego, jak również nie mogą uczestniczyć w innych przedsiębiorstwach tego rodzaju jako wspólnicy osobiście odpowiedzialni oraz nie mogą w innym przedsiębiorstwie tego rodzaju zajmować stanowisk władz zarządzających (zarządu lub dyrekcji) chyba, że stanowiska takie zajmują w zastępstwie lub na zlecenie samego banku.

§ 59. Członkowie rady, dyrekcji i urzędnicy banku mogą korzystać z kredytu w banku jedynie za każdorazowym zezwoleniem rady.

§ 60. Członkowie rady i dyrekcji, jak również urzędnicy banku, którzy zaniechali obowiązku, włożonego na nich ustawą, statutem lub regulaminem, są odpowiedzialni wobec banku za szkody, powstałe wskutek tego zaniechania. W przypadku, kiedy za szkodę są dwie lub więcej osób odpowiedzialne, ponoszą one tę odpowiedzialność solidarnie.

§ 61. Dyrekcja banku akcyjnego jest obowiązana na 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia każdego roku sporządzać bilans surowy przedsiębiorstwa według wzoru, ustalonego przez Ministra Skarbu oraz ogłosić ten bilans najpóźniej w ciągu miesiąca, licząc od powyższych terminów, w pismach przewidzianych w statucie. Bilans roczny winien być sporządzony w przeciągu pierwszych trzech miesięcy po upływie roku operacyjnego i ogłoszony bezzwłocznie po zatwierdzeniu go przez walne zgromadzenie. Bilanse miesięczne co miesiąc, a bilans roczny bezpośrednio po walnym zgromadzeniu, winna dyrekcja przedstawiać Ministrowi Skarbu.

§ 62. Postanowienia zawarte w §§ 36—61 odnoszą się również do banków należących do spółek komandytowo-akcyjnych.

Banki hipoteczne.

§ 63. Za banki hipoteczne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważane są instytucje kredytowe, które albo wyłącznie albo obok innych statutem dozwolonych czynności zajmują się udzielaniem pożyczek na hipotekę nieruchomości i na tej podstawie wydają listy zastawne.

§ 64. Zezwolenie na wykonanie czynności, określonych w § 63, nie może być udzielone pojedynczej osobie fizycznej, spółce jawnej (firmowej), komandytowej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółdzielni.

§ 65. Do zakresu działania banku hipotecznego obok udzielania pożyczek hipotecznych i emisji listów zastawnych mogą wchodzić tylko następujące czynności:

- a) nabywanie i pozbywanie sum hipotecznych;
- b) skup weksli opatrzonych co najmniej trzema podpisami;
- c) nabywanie i sprzedaż na rachunek własny listów zastawnych własnych i obcych, papierów wartościowych państwowych, przez Państwo gwarantowanych i samorządowych;
- d) komisowe nabywanie i sprzedawanie wszelkich papierów wartościowych, dopuszczonych do urzędowego notowania na giełdach polskich;
- e) udzielanie pożyczek terminowych na hipotekę nieruchomości oraz pod zastaw papierów wartościowych, określonych pod c);
- f) inkasowanie weksli i przekazów;
- g) przyjmowanie w depozyt wszelkich papierów wartościowych;

- h) przyjmowanie zapisów na emisje państwowe, komunalne oraz na obligacje przedsiębiorstw państwowych i samorządowych;
- i) przyjmowanie wkładów do wysokości kapitału zakładowego.

§ 66. Bank hipoteczny wydawać będzie na podstawie udzielonych pożyczek hipotecznych (§ 70) listy zastawne na okaziciela, zapewniające ich posiadaczom wypłatę odsetek i kapitału pod warunkami, wyszczególnionymi w tekście listu zastawnego.

Nominalna wysokość emisji listów zastawnych nie może przekraczać piętnastokrotnej sumy kapitału zakładowego oraz rezerwy specjalnej, przeznaczonej na zabezpieczenie praw posiadaczy listów zastawnych.

Ograniczenie to nie obowiązuje w przypadku, gdy listy zastawne są gwarantowane przez Skarb Państwa lub przez związek samorządowy.

Wydawanie listów zastawnych zapewniających w razie wylosowania dopłatę ponad wartość nominalną jest zakazane.

Stopa procentowa listów zastawnych ma być równa stopie procentowej pożyczek, na których podstawie listy zastawne zostały wydane.

§ 67. Należności za kupony nie podniesione w ciągu lat 5, jak również należności za wylosowane listy zastawne, nie podniesione w przeciągu lat 30 od dnia płatności, ulegają przedawnieniu.

§ 68. Ogólna suma kwoty nominalnej listów zastawnych, znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać ogólnej sumy wierzytelności hipotecznych banku, będących ich zabezpieczeniem.

W razie spłaty pożyczek hipotecznych przed upływem ustanowionego terminu, winien bank wycofać z obiegu listy zastawne na kwotę, odpowiadającą spłaconemu kapitałowi.

§ 69. Wzory listów zastawnych, wydawanych przez banki hipoteczne, podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

§ 70. Bank udzielać może pożyczek w listach zastawnych jedynie na nieruchomości, zapisane w księgach hipotecznych.

Wierzytelności hipoteczne, zabezpieczające emitowane listy zastawne, stanowią wyłącznie zabezpieczenie posiadaczy tych listów, co w księdze hipotecznej przy wpisie pożyczki winno być uwidocznione.

§ 71. Bank udzielić może pożyczek hipotecznych w zasadzie na pierwsze miejsce hipoteki, a w każdym razie w ten sposób zabezpieczonych, żeby udzielana pożyczka łącznie z ewentualnymi poprzedzającymi ją w hipotece ciężarami mieściła się w pierwszej połowie szacunku nieruchomości.

Nieruchomości, niezabezpieczające trwałego dochodu, nie mogą być przedmiotem hipotecznej pożyczki.

Budynki, na które udzielono pożyczki, i budynki, uwzględnione przy ustalaniu pożyczki na nieruchomość rolną, muszą być ubezpieczone od ognia w jednej z instytucji, wskazanych przez Ministra Skarbu, z tem wyraźnym zastrzeżeniem, że odszkodowanie w razie pogorzeli nie będzie mogło być

wypłacone właścicielowi nieruchomości bez zezwolenia banku.

§ 72. Bank ocenia wartość nieruchomości, mającej służyć za podstawę pożyczki według norm, określonych w jego statucie i regulaminie, uchwalonym przez walne zgromadzenie i zatwierdzonym przez Ministra Skarbu.

§ 73. W razie obniżenia się wartości nieruchomości, sięgającego tak daleko, iż w stosunku do dłużnego kapitału nie dosięga ona już granic, statutem wymaganych, bank ma prawo domagać się od dłużnika albo innego statutowi odpowiadającego zabezpieczenia dla niemającej pokrycia części pożyczki albo wcześniej spłaty pożyczki, względnie odpowiedniej jej części, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, niezależnie od terminów, ustanowionych przy udzielaniu pożyczki.

Inne wypadki wypowiedzenia pożyczki ze strony banku określi statut.

§ 74. Wszelkie spłaty pożyczek zabezpieczających wypuszczane przez bank listy zastawne, uiszczane bądź to w przepisanych ratach, bądź to jednorazowo w razie wypowiedzenia pożyczki, winny wpływać do osobnego funduszu umorzenia listów zastawnych, przeznaczonego wyłącznie na umorzenie tych listów.

§ 75. Umorzenie listów zastawnych następuje w drodze losowania tych listów przez bank podług wartości imiennej lub w drodze wykupienia przez bank swych listów zastawnych z wolnej ręki.

§ 76. W celu zapewnienia terminowej wypłaty należności za kupony i wylosowane listy zastawne, przypadającej w każdym półroczu, bank obowiązany jest tworzyć specjalną rezerwę:

- a) z wpisowego, które dłużnik uiszcza przy odbiorze pożyczki w wysokości w statucie określonej;
- b) z zysków, osiąganych przez bank ze skupu listów zastawnych, przeznaczonych na umorzenie;
- c) z dochodów, uzyskanych z przedawnionych kuponów i wylosowanych listów zastawnych;
- d) z oznaczonej w statucie części zysków banku.

Rezerwa ta będzie osobno administrowana i lokowana w sposób, zabezpieczający pupilarne bezpieczeństwo, jak również osobno wykazywane w bilansach.

§ 77. Każdą hipotekę, służącą na pokrycie listów zastawnych winien bank zapisać do rejestru hipotek z podaniem jej wartości.

W styczniu i lipcu każdego roku kalendarzowego winien bank sporządzić odpis z rejestru hipotek z uwzględnieniem zmian, które zaszły w rejestrze w ciągu minionego półrocza; odpis ten skontrolowany i podpisany przez komisarza rządowego należy złożyć Ministrowi Skarbu.

§ 78. W miesiącu lutym każdego roku winien bank ogłosić w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski”:

- a) ogólną sumę nominalnej wartości listów zastawnych, jakie się znajdowały w obiegu z końcem roku;
- b) ogólną sumę nieumorzonych pożyczek hipotecznych z końca roku ubiegłego oraz sumę w tym samym czasie, znajdującą się w „funduszu umorzenia listów zastawnych”.

§ 79. W razie ogłoszenia upadłości banku (otwarcia konkursu do majątku banku) wierzytelności zabezpieczające listy zastawne (§ 70) zapisane w rejestrze, fundusz umorzenia listów zastawnych i specjalny fundusz rezerwy (§ 74, 76 i 77) stanowią osobną masę służącą przedewszystkiem dla zaspokojenia praw posiadaczy listów zastawnych z pierwszeństwem przed innymi wierzyicielami konkursowymi.

Co do żądań zaspokojenia z innych części majątku banku, posiadacze listów zastawnych stoją na równi z innymi wierzyicielami konkursowymi.

§ 80. Przepisy §§ 56, 69, 74 do 79 mają analogiczne zastosowanie do banków emitujących obligacje, zabezpieczone w inny sposób, aniżeli przez hipotekę (obligacje fundowane).

Spółdzielnie kredytowe.

§ 81. Spółdzielnie, oparte na ustawie z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. № 111, poz. 733), oraz zrzeszenia, wymienione w art. 117 tejże ustawy, mogą wykonywać następujące czynności bankowe bez potrzeby wyjednywania osobnego zezwolenia Ministra Skarbu (koncesji):

- a) udzielanie członkom kredytu osobistego (pożyczki skryptowe, dyskonto weksli, rachunki bieżące zabezpieczone);
- b) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem wydawania dowodów wkładowych imiennych;
- c) wydawanie przekazów, czeków i akredytyw oraz dokonywanie wypłat w granicach Państwa;
- d) kupno i sprzedaż na rachunek własny oraz na rachunek osób trzecich papierów procentowych państwowych i samorządowych, listów zastawnych, akcji central gospodarczych i przedsiębiorstw, organizowanych przez spółdzielnie, ich związki lub centrale gospodarcze, oraz akcji Banku Polskiego;
- e) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich;
- f) przyjmowanie subskrypcyj na pożyczki państwowe i komunalne oraz na akcje przedsiębiorstw, o których mowa w punkcie d) paragrafu niniejszego;
- g) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych;
- h) przyjmowanie do depozytu papierów wartościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek zabezpieczonych.

§ 82. Do wykonywania czynności niewymienionych w § 81, jak również czynności giełdowych na giełdach pieniężnych, wymagane jest zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 83. Zezwolenie, o którym mowa w § 82 otrzymać mogą tylko spółdzielnie, należące do związku rewizyjnego w rozumieniu art. 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. № 111, poz. 733).

Ustanie przynależności do związku rewizyjnego powoduje utratę prawa wykonywania czynności objętych zezwoleniem do czasu ponownego przystąpienia do takiego związku.

§ 84. Zmiana statutu spółdzielni, zmierzająca do rozciągnięcia jej działalności na czynności wymagające osobnego zezwolenia (§ 82), może być zarejestrowana nie wcześniej, jak po przedstawieniu sądowi takiego zezwolenia.

§ 85. Zobowiązania spółdzielni nie mogą przewyższać sumy kapitałów własnych oraz łącznej odpowiedzialności dodatkowej członków.

§ 86. W razie stwierdzenia, że działalność spółdzielni, zajmującej się czynnościami bankierskimi, sprzeciwia się przepisom prawa lub statutu, albo też okaże się szkodliwą dla interesu publicznego, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo zamianowania komisarza rządowego do stałego nadzorowania czynności spółdzielni lub odebrania koncesji.

§ 87. Z przepisów niniejszego rozporządzenia mają do spółdzielni zastosowanie wyłącznie przepisy zawarte w §§ 1, 7, ust. 3 § 11, 22 do 24, 27, ust. 2 § 28, 31 do 35, 41 do 43, 50 do 56, 59, 81 do 86, 88 i 111.

Nadzór.

§ 88. Banki w rozumieniu § 1, jak również kasy oszczędności i towarzystwa kredytowe, wymienione w § 2 niniejszego rozporządzenia, podlegają nadzorowi Ministra Skarbu.

§ 89. W celu dokonywania perjodycznej kontroli działalności banków mogą one utworzyć związek rewizyjny.

Statut związku rewizyjnego zostanie wydany w drodze rozporządzenia Ministra Skarbu.

Koszty utrzymania związku pokrywać będą banki według klucza ustalonego przez walne zgromadzenie związku i zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

§ 90. Związek rewizyjny jest obowiązany do utrzymania jednego lub kilku biur kontroli, złożonych z zaprzysiężonych znawców.

Znawców mianuje zarząd związku, a zatwierdza Minister Skarbu.

Zwolnienie znawców, z wyjątkiem zwolnienia na własną prośbę, może nastąpić tylko za zgodą Ministra Skarbu.

Ministrowi Skarbu przysługuje również prawo żądania zwolnienia znawców, które to żądanie związek jest obowiązany bezzwłocznie wykonać.

Zaprzysiężeni znawcy są obowiązani do zachowania tajemnicy faktów, o których dowiedzieli się w zakresie swych czynności. W zakresie ustaw karnych będą oni uważani za urzędników państwowych.

§ 91. Na żądanie Ministra Skarbu związek rewizyjny obowiązany jest przeprowadzić niezwłocznie zbadanie ksiąg banku wskazanego przez Ministra Skarbu.

W tej rewizji może brać udział delegat Ministra Skarbu z prawem nieograniczonego wglądu.

§ 92. Nadzór nad związkiem rewizyjnym wykonywa mianowany przez Ministra Skarbu komisarz rządowy, którego zakres uprawnień określi Minister Skarbu.

Koszty nadzoru pokrywa związek rewizyjny w wysokości oznaczonej przez Ministra Skarbu.

§ 93. Banki, które nie będą należały do związku rewizyjnego, podlegają kontroli, wykonywanej przez władze skarbowe w sposób, oznaczony przez Ministra Skarbu.

Koszty powyższej kontroli pokrywają banki, podlegające tej kontroli, w wysokości oznaczonej przez Ministra Skarbu.

§ 94. W razie stwierdzenia, iż działalność banku narusza prawo lub statut lub jest szkodliwą dla interesu publicznego przysługuje Ministrowi Skarbu prawo:

1) zamianowania na koszt banku komisarza rządowego, którego zadaniem będzie nadzorowanie czynności banku w granicach, oznaczonych przez Ministra Skarbu;

2) zawieszania w urzędowaniu władz banku akcyjnego przy równoczesnem zwołaniu z urzędu walnego zgromadzenia oraz ustanowienia zarządu przymusowego na czas do przeprowadzenia nowych wyborów tych władz przez zgromadzenie walne;

3) odebrania koncesji na wykonywanie czynności wymagających osobnego zezwolenia;

4) odebrania koncesji i zarządzenia likwidacji banku.

Zarządzenia Ministra Skarbu na zasadzie punktów 3 i 4 tego paragrafu mogą nastąpić tylko w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu, a odnośnie do banków akcyjnych—na zasadzie uchwały Rady Ministrów.

§ 95. Banki hipoteczne, określone w § 63, podlegają ponadto stałemu nadzorowi, który wykonywać będzie zamianowany dla każdego z nich, na ich koszt, komisarz rządowy.

Takiemu nadzorowi podlegają także towarzystwa kredytowe wymienione w § 2 niniejszego rozporządzenia.

Zakres uprawnień komisarza rządowego określi Minister Skarbu.

Likwidacja banku.

§ 96. Jeżeli kapitał zakładowy banku wskutek strat zmniejszy się o połowę, władze banku obowiązane są zwołać bezzwłocznie walne zgromadzenie akcjonariuszów lub udziałowców.

W razie zaniechania zwołania walnego zgromadzenia Minister Skarbu może zarządzić zwołanie tego zgromadzenia z urzędu.

Jeżeli walne zgromadzenie nie poweźmie uchwały o uzupełnieniu kapitału zakładowego lub

o likwidacji, względnie, jeżeli uchwalone podwyższenie kapitału zakładowego nie zostanie przeprowadzone w przeciągu trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo zarządzenia likwidacji banku.

§ 97. W razie likwidacji zarządzanej przez Ministra Skarbu właściwy sąd rejestrowy mianuje likwidatorów, którzy mają takie same prawa i obowiązki, jak likwidatorowie w przypadku dobrowolnego rozwiązania.

§ 98. W razie stwierdzenia przez rewizję lub w ciągu likwidacji przez komisję likwidacyjną, iż zobowiązania banku przekraczają jego majątek, winny władze banku, względnie komisja likwidacyjna, zawiadomić o tem właściwy sąd celem ogłoszenia upadłości banku.

Przepisy przejściowe.

§ 99. Do dalszego prowadzenia w dotychczasowej formie organizacji prawnej i w dotychczasowym zakresie działania banków, istniejących prawnie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, koncesja nie jest wymagana, a banki te uważane będą za posiadające koncesje.

§ 100. Statuty osób prawnych, trudniących się czynnościami bankierskimi, winny być do końca 1925 roku uzgodnione z przepisami rozporządzenia niniejszego i przedłożone Ministrowi Skarbu w celu stwierdzenia tej zgodności.

Zmiany statutu potrzebne do osiągnięcia tej zgodności może walne zgromadzenie uchwalić zwykłą większością głosów obecnych bez względu na odmienne przepisy dotychczasowych statutów.

§ 101. Banki akcyjne i komandytowo-akcyjne, istniejące prawnie w dniu 31 grudnia 1924 r. winny wykazać kapitał zakładowy: do końca 1925 r. w wysokości co najmniej 500.000 złotych, do końca 1926 r. — 1.000.000 złotych i wreszcie do końca 1928 r. — w wysokości określonej w § 10.

W razie, gdyby kapitał zakładowy nie osiągał kwot odpowiednich w terminach powyżej oznaczonych — winna nastąpić niezwłocznie likwidacja banku.

§ 102. Akcje banków, o których mowa w § 101, wypuszczone celem podwyższenia kapitału zakładowego, mogą opiewać na kwotę nominalną co najmniej 25 złotych lub jej wielokrotność.

Akcje już wypuszczone przez te banki winny być do końca roku 1926 połączone w taki sposób, aby wartość nominalna jednej akcji odpowiadała kwotom powyżej oznaczonym.

Sposób przeprowadzenia połączenia akcji podlega zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

§ 103. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, trudniące się czynnościami bankierskimi, o istniejące w dniu 31 grudnia 1924 r., winny wykazać w terminach oznaczonych w § 101 kapitał zakładowy w wysokości co najmniej 20% kwot w tymże paragrafie przewidzianych.

W razie gdyby kapitał zakładowy nie osiągał kwot odpowiednich w terminach oznaczonych w § 101 — winna nastąpić niezwłocznie likwidacja spółki.

§ 104. Słowo „bank” nie może być umieszczone w firmie przedsiębiorstwa bankierskiego, należącego do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 105. Przedsiębiorstwa bankierskie, należące do osób fizycznych lub spółek jawnych (firmowych), komandytowych lub spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, istniejące prawnie w dniu 31 grudnia 1924 r., nie mogą być na podstawie § 15 zmuszone do podwyższania lub składania kaucyj.

§ 106. Banki istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i uprawnione w swoich statutach do wydawania dowodów wkładowych płatnych okazicielowi (§ 20 p. 1), są uprawnione nadal do wydawania takich dowodów pod warunkiem jednak, iż ich kapitał zakładowy wynosić będzie w terminach oznaczonych w § 101 co najmniej kwoty podwójne w tymże paragrafie określone, w razie zaś przeciwnym — prawo wydawania dowodów wkładowych na okaziciela będzie zawieszane do czasu uzupełnienia kapitału.

§ 107. Banki akcyjne lub komandytowo-akcyjne, które w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia były uprawnione do wykonywania czynności wymienionych w § 63 (banki hipoteczne) i których listy zastawne lub obligacje w dniu 31 grudnia 1924 r. były jeszcze w obiegu, wolne są od ograniczeń zawartych w § 65, jeżeli ich statuty takich ograniczeń nie zawierają.

Bank, który na przyszłość zamierza utrzymać statutowy zakres działania w szerszym zakresie, jak to przewiduje § 65, może wydawać listy zastawne lub obligacje jedynie do sumy dziesięciokrotnej wpłaconego kapitału zakładowego oraz rezerwy specjalnej określonej w § 76.

§ 108. Banki, o których mowa w § 107, winny wykazywać kapitał zakładowy co najmniej w podwójnej wysokości kwot określonych w § 101.

§ 109. Istniejące już banki hipoteczne winny w ciągu pierwszego półrocza 1925 r. sporządzić rejestr hipotek służących na pokrycie listów zastawnych w dniu 31 grudnia 1924 r., odpowiadający przepisom § 77 i odpis tego rejestru sprawdzony i podpisany przez komisarza rządowego przesłać Ministrowi Skarbu najpóźniej dnia 30 lipca 1925 roku.

§ 110. Ograniczenia przewidziane w § 36 i 37 nie odnoszą się do banków, które w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia będą uprawnione obok innych czynności bankierskich do prowadzenia handlu towarami na rachunek własny lub do nabywania nieruchomości ziemskich w celu prowadzenia parcelacji i osadnictwa i uprawnienia te w powyższym terminie będą wykonywały.

Suma wszelkiego rodzaju wkładów w bankach, które po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia będą się trudnić nadal czynnościami wymienionymi w ustępie poprzednim niniejszego paragrafu, nie może przekraczać pięciokrotnej sumy kapitału zakładowego.

§ 111. Spółdzielnie, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego rozciągały w myśl swych statutów działalność na czynności, wymagające

osobnego zezwolenia (§ 82), mogą czynności te nadal wykonywać, o ile przed dniem 1 lipca 1925 r. uzyskają od Ministra Skarbu zezwolenie.

Uzyskane zezwolenie winien zarząd spółdzielni zgłosić do sądu celem wciągnięcia do rejestru i ogłoszenia w piśmie przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni.

§ 112. Do czasu powstania związku rewizyjnego (§ 89) wszystkie banki podlegają kontroli, określonej przepisami zawartymi w § 93.

§ 113. Aż do wprowadzenia jednolitych przepisów normujących licytację, tryb publicznej sprzedaży, o którym mowa w § 42 i 43, przeprowadzać będzie w okręgu sądu apelacyjnego w Poznaniu i Toruniu, tudzież w górnośląskiej części okręgu sądu apelacyjnego w Katowicach — komornik sądowy lub notariusz; w okręgu sądu apelacyjnego w Krakowie i Lwowie oraz okręgu sądu okręgowego w Cieszynie — urzędnik wyznaczony w tym celu przez władzę administracyjną; w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, w Lublinie i w Wilnie — komornik sądowy na polecenie właściwego sądu pokoju albo delegat władzy administracyjnej I-ej instancji.

§ 114. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości oraz, o ile chodzi o wykonanie § 1 i § 94, Ministrowi Przemysłu i Handlu.

§ 115. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1925 roku, a na obszarze województwa śląskiego z dniem ogłoszenia zgody na nie Sejmu Śląskiego w Dzienniku Ustaw Śląskich.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą:

1) ustawa z 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowymi i kantorami wymiany (Dz. U. R. P. № 30, poz. 175);

2) rosyjska ustawa kredytowa (Zbiór Praw Tom XI Cz. II Rozdz. 10. art. 1—36, 50, 57—78);

3) ustawa niemiecka o bankach hipotecznych z dnia 13 lipca 1899 r. (Dz. U. Rz. niem. str. 373).

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Sprawiedliwości: *A. Żychliński*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*
